

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 3 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az elő-
fizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDIJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.

HIVATALOS RÉSZ.

591

I. 897.

Felhívás.

Szarvas nagyközség előljárósága ezennel fel-
hívja a háztulajdonosokat, hogy a házaik előtt
elvonuló pallót, járdát fagy alkalmával hamuval
vagy fűrészpórral behinteni, valamint esős avagy
enyhe időben a sártól megtisztítani kötelességük-
nek ismerjék; mivel ennek nem teljesítése ki-
hágást képezvén a mulasztók ellen a törvény
szigorát fogjuk alkalmazásba hozni.

Szarvas, 1897. január 15.

Az előljárók nevében:

Dancs Béla
első-jegyző.Melis János
bíró.

A vidék hírlapírói.

Mikor az időszaki sajtó még zsege korát
élte, mikor szavának még alig volt több tartalma
a gyermek gagyogásánál az újság beírta kevés-
sel is. Úntig elég volt, ha szerkesztője heti né-
hány órát szentelt neki, azokat a bizonyos sza-
bad pillanatokat, melyekre már különben az una-
lom tartott volna igényt.

De azóta nagyot fordult a világ, óriási mér-
veket öltött a haladás. A hajdani szerény újsá-
gocskák átváltak nagy lapokká; a sajtó, fel-
szabadítva a gyámokodás, a cenzúra nyüge alól,
kinötte magát világhatalommá. És unim nagyobb-
bodott terjedelemben és presztizsben, úgy nagyobb-
szolgált. Az a hetedik nagyhatalom mely egyen-
rangban beszél az európai koncertbe, ma már
nem elégszik meg azzal, hogy katonái a toll har-

czosai, csak órákon keresztül álljanak szolgálá-
tában.

Manapság az újság sokat követel magának.
Nem a közönségtől, melynek oly sokat és annyifé-
lét nyújt, nem a társadalomtól, melynek jóléte
haladása törekvéseinek, küzdéseinek jelszava;
de sokat követel azoktól, kik a toll ékesszólásá-
val tudásukkal, világtapasztalatukkal a sajtó szol-
gálatába szegődnek.

A hírlapírás szép hivatás, de idegrontó. A
szerkesztői irászat mellett az agyvelő rend-
szerint gyorsabban kopik és az újságírók több-
nyire korúlban vénülnek meg, hamarabb kidőlnek,
mint más halandók. Igen, hogy saját életük mel-
lett folyton a másokéiból is egy-egy szakaszt élnek
át, beléköpzelvén magukat azon emberek hely-
zetébe, a kikről innak gondolkozásukba, világ-
felfogásukba: behatolván belük mélyébe.

Az újságíró intenzív életében, mely folytonos
izgatottságban tartja, de nyugalmas percekben
alig részesíti, nem esoda, ha gyorsan fogy az
ereje és idő előtt eljön a nap, mikor lázas keze
fáradtan ejti le a tollat

Azt a tollat, mely nemcsak kenyéradója volt,
de sokkal több. Azt a tollat, melyet fegyvernek
használt a közjóért vívott szellemi harcban. Azt
a tollat, mely dicőitett mindent, a mi nemes,
és korbácsolta azt, a mi alávaló. Azt a tollat,
mely ragyogóan lefestette a szépséget és komor
szívekkel ecsetelte a nyomoruságot. Azt a tollat,
mely annyi embernek okulárt vagy gyönyörűsége-
t szerzett. Azt a tollat, mellyel naponként és
éjjelenként annyi órán keresztül szántotta a betü-
ket, sokkal inkább a társadalom érdekében, mint-
sem a saját javáért.

Hisz a földi javakat a sors náluuk még ugyan-
csak szűken méri az újságíróknak. Nem, úgy mint
a gazdag nyugoti államokban, hol a penna tiszt-

letdíjából nemcsak kenyérre, hanem kalácsra is
telik. Ámde Frankonban is a valódi „bohémien“
keressen bármennyit, ép oly kevésé tud valamit
félrerakni, mint a mi íróembereink, a kik sok
mindent megtanulhattak, de a takarékoságot nem.
Mindenkor nem tud számolni; talán jobb is —
a muzsájának.

Szegény hírlapíró te, ha majd a betegség, az
aggko; a munkaképtelenség nem enged többé
az írászathoz: mi lesz belőled? Vagyondod nincs
nem volt módodban összegyűjteni. Ki fog majd
gondozni tehetetlenségében? s ha meghalsz: ki
ad majd kenyeret hátrahagyott hitvestársadnak
árváidnak? Valjon a lap melynek kötelékébe tar-
toztál? a melynek megjelenése talán amugy is
csak áldozatok árán biztosítható . . . Vagy a tár-
sadalom, a melynek javáért vitted küzdelemben
összes szellemi erődöt?

Segíts magadon, hogy az Isten megsegítsen.
Egyszerű, de nagy igazság ez; az újságíróknak is
szól, a ki jövőjét, sorsát, családját biztosítani
akarja. Persze csak úgy lehet ez, ha szövetkezik
kارتársaival, ha mindnyájan összetömörülnek
hatalmas testületté, mely bírja mindazt, a mire
az egyén egymaga képtelen.

A fővárosi hírlapírók már rég megvalósították
ezt az eszmét. És élvezik azt a sok előnyt, mit
csak a szövetkezés képes nyújtani.

Az „Otthon,“ meg az újonnan alakult „Buda-
pesti Újságírók Egylete,“ sikeresen megvédheti
a hírlapírók érdekeit, meg erkölcsi reputációját,
nem csak kifelé, a társadalom különböző ténye-
zőivel szemben, hanem megvédheti azok ellen is,
kik méltatlanok arra, hogy az írói tollat forgas-
sák. A „Hírlapírók nyugdíjintézete“ tőkéjének
gyarapításához pedig hozzájárulnak nemcsak a
hírlapírók maguk, hanem adózik nekik a művészet
s a társadalom is, ily formán leróva hálás elis-

SZARVAS ÉS VIDÉKE TÁRCZÁJA.

Szerelmi program.

Elhagytuk egymást szép kisasszony,
Hisz tudja jól, egy csuf napon.
Szegény szívemnek fájt a válás,
De nem sokáig, mondhatom.
Őn jobbra ment, én balra mentem,
Mosolygott őn és én — nevettem . . .
És most már hirtelen sines
Szívemben önnek drága kínos!

Kíváncsi rája szép kisasszony,
Hogy mit teszek majd ezután?
Ha majd — mint mondja — érett észszel
Nem dalolok önről oly bután.
Hogy mit teszek majd? — Furcsa kérdés!
Halomra szerzem a babért és
Hódítok egyre szíveket.
Csak egyre ezt, mást nem lehet!

Jön majd czimemre, szép kisasszony,
Sok édes, illatos levél.
A melyben számos kis leányka
Igaz szerelmről regél . . .
És én majd szörnyű buzgalommal

Elbánnok e levélhalommal,
Szerelmes minden válaszom,
Örvend majd sok kis lány azon.

És újabb válaszot, szép kisasszony,
Mig innak drága kis kezek,
Én addig a redakcióban
Unalmas munkát végezlek
És munka közben, hebe-korba
A válaszok megjönnek sorba . . .
Majd randevukat is kapok
Egy napra legalább hatot!

. . . Ez volna tervem, szép kisasszony,
Nos, mit szól hozzá, szép e terv?
Szívemben nem lesz bánat terhe,
Szerelmem nem lesz már keserv . . .
S ha mind beválik, mit reméltem,
Boldog leszen majd földi léttem,
Most egy hiányzik még csupán —
A sok szerelmes kis lány.

Huszárosan.

— Már megint csak a leányomról beszél. Pedig
kijelentettem már eléggé világosan, hogy nem adom
önhöz. Nem adom! semmi esetre sem.

— De ugyan miért makacsodik ezredes ur? Mi
a kifogása ellenem?

— Semmi és mégis sok. Igaz, hogy őn jó házból
való, jó módú ember, a modora is igen megnyerő, őn
rendkívül kedves pajtás, a kit igazán jó fiúnak lehet
elnevezni. De ez éppen a baj. Őn túlságosan jó és
ilyformán nem tud imponálni a leányomnak, ki már
hozzá van szokva a huszáros modorhoz. Őn igen éke-
sen szépen tud beszélni; de nem tud cselekedni.

— Igaz, hogy még nem volt alkalmam hős tet-
teket véghez vinni. Nem lehet mindenki huszár. Nem
az én hibám, hogy nem fogtak katonának.

— Tudom, az apjának a hibája volt, meg részben
az enyém is, mert engedtem, hogy magát kisvindlizzék
az újoncoknál. De minek mentegeti magát? Lássá,
ez is reávall karakterének erélytelenségére.

— Talán mégse vagyok annyira híján minden
erélynek, mint ezredes ur gondolja.

— Maga erélyes? Hisz egy évig udvarolt a leá-
nyomnak, mielőtt kérőül me. volna fellépni. No már
pedig barátom én vőmnek csak gyors elhatározásu
embert akarok. Huszárosan! Eincz, czwei! és fertig.

— De ezredes ur, mikor két lénynek a boldogságáról van
szó, csak nem lehet határozni úgy huszárosan, hogy
eincz, czwei és fertig.

— Ugyan miért ne? Mondja hát, jól választottam-e
a feleségemet? Boldogan élek-e vele?

— Én úgy találom, hogy ő méltósága a legszere-
tetreméltóbb asszony a világon. A legbájosabb anyja . . .

merését a támogatásért, melyben a sajtó emberei hathatósan részesítik.

A jó példán okuiva, szövetkeznek most a vidéki hírlapírók is. Nem együtt a fővárosiakkal, hisz céljaik sem lehetnek mindenben egyformák. A vidéken elszórt hírlapírók nem óhajthatnak egyetlen társaskört alakítani, hol szórakozást találjanak, de igenis biztosítani óhajtják saját jövőjüket és a hozzátartozóikét. Főzél tehát a nyugdíjintézet, mely támogathatja betegsége vagy rokkantsága esetében, mely elláthatja özvegyét, árváit. És remélhető, hogy ezen czélok elérésében támogatni fogja a vidéki hírlapírókat a vidéki társadalom ép annyi áldozatkészséggel, mint támogatja a fővárosi társasága a fővárosi írókat. Szini előadást, bált, estélyt ép úgy lehet rendezni a vidéken, mint a fővárosban, és akik hozzá járulnak a vidéki hírlapírók nyugdíjalapjának gyarapításához: csak köteles hálát rónak le azokkal szemben, kik az ő gyönyörködtetésük végett, virasztják át hosszú éjszakáikat.

A gabonaüzlet és az agrárius.

Szélsőségben és meglepetésekben egyaránt gazdag volt a lefolyt évi gabona üzlet. Hosszantartó lanyhaság után a gabonaárak a legalacsonyabb nívóra szállottak le. Azonban alig, hogy hozzáfogtak az aratási munkálatokhoz, mind sürűbben hallatszottak penaszok a rossz termés miatt, mely szerencsére nem annyira hazánkat, mint a külföldet sújtotta. A mi termésünk kielégítő volt, s eredményét nagyon magasra növelte a kiviteli kereslet.

A többi országok szűk termése és a fogyasztó államok nagyobb kiviteli igénye az év második felében új életet öntöttek kiviteli forgalmunkba, gabona- és lisztexportunkat egyaránt hatalmasan föllendítették. Még a nyár elején 6 frt volt a buza ára, és néhány hét alatt annyira emelkedett, hogy csakhamar elérte 8 frtot; az év végén pedig már a 9 forinthez is közel járt, a mi sokkal inkább kielégítette a gazdákat, mint az agráriusok valamennyi ténykedése, a mit eddig kifejtettek. Azért láttuk az idei nemzetközi gazdakongresszuson, a helyett, hogy oly elveket hangoztattak volna, melyek a mezőgazdasági válság megszüntetésére szolgálnak, a tudomány és a tapasztalat emberei mindennel inkább, mint a baj orvoslásával foglalkoztak.

Tagadhatatlan, hogy a mezőgazdasági termelés több éven át nehezen küzdött a kalászos termények értékesítésével, de ez koránt sem volt oly aggasztó, a milyennek az agrárius urak oda állították, legkevésbé indokolt volt azon állítás, hogy a kereskedők okozták az árcsökkenést; mert nincs okunk hinni, hogy a gabona és termények minden körülmények közt kell, hogy biztos és jó értékesítésre találjanak, ha arra az árbeílyást gyakorló viszonyok nem szolgáltatnak alkalmat. A világ normális folyását hosszabb időre senki sem akadályozhatja meg.

A nemzetközi urak oly általános kérdéssel foglalkoztak, mint a tőzsdei határidőzlet megtöltása, a nagy tőke tulkapásai, az arany valuta a védvámrendszer stb.

melyek Németországban divatosak, de nálunk, Magyarországon soha termékeny talajra nem találhatunk; mezőgazdaságunk valódi bajait azonban egy szóval sem említették. A gabonatermelés mellett mérvadó tényezőként szerepelnek ugyanis nálunk a sertésstenyésztés és hizlalás, melyek, sajnos, a járványos pusztítások által rendkívül sújtják a gazda jövedelmét. A kőbányai piac és számos vidéki hizlaló telep a melyek részben a sertés hizlalás, részben a kukoricza-értékesítés révén juttattak jövedelmet a magyar gazdáknak, tétlenségre vannak kárhozva; állat-, különösen sertéskivitelünk a minimumra redukálódott. Aztán a filloxéra által elpusztított szőlők is egész községeket és nagy területeket fosztottak meg jövedelmüktől. A helyett tehát, hogy azokat a bajokat hozták volna szőnyegre, melyek nálunk valósággal léteznek: csak oly czélatokat vettek programjukba, melyek az ő malmukra hajtják a vizet.

Törökvisük mind a mellett nem sikerült, egyrészt azért, mert a földmivelésügyi minister a fölvetett kérdéseknek csak tudományos szempontból való tárgyalását engedte meg, másrészt pedig, mivel a meglehetősen kedvező termés az évek óta elő nem fordult magas gabonaárak, meghazudolták a fölhozott érveket, megczáfolták az agráriusok fölfogását.

Az eddig ismert statisztikai adatok a mellett tanuskodnak, hogy a belföldi fogyasztás növekedése jóval nagyobb, mint a gabonával bevetett terület emelkedése. A kivitelképes államok ez évben kevesebb gabonát szállítottak ki, mint az előző években és ehhez mérten alakultak a gabonaművek árai is.

Lássuk csak közelebbről azokat az okokat, melyek a hirtelen áremelkedést közvetlenül befolyásolták. A termés kilátások még aratás előtt a legszebb reményekre jogosították a gazdákat; csak hogy, mielőtt hozzáfogtak az aratáshoz: megkezdődött a nedves, zimankós idő, úgy, hogy sok helyen az aratást is félbe kellett szakítani. Hogy minő időjárásunk volt, az alatt a néhány hét alatt azt mindenki tudja, záporos, jégverések, viharok jártak országszerte, sőt a felvidéken itt-ott hó is esett. A túlbő nedvesség hatalmasan előmozdította a rozsda terjedését, a viharok sok helyen megdöntötték, a záporok leverték és iszapba keverték a kalászatokat. Ezen abnormalis időjárás rendkívül nagy károkat okozott s a várható termés 30%-át tette tönkre.

Rég ideje, hogy a constellationok ennyire változtak, mint a lefolyt évben. Míg július közepén egy millió métermázsán fölül állott az előző év eredményéhez képest várt termés eredmény, addig a tényleges hozam 1¼ millióval mögötte maradt annak. Külföldön nemkülönben mögötte maradt a tényleges termés-eredmény a várakozásnak.

Európa aratását összegezve, 381 millió m/m. tenetű a mi 30 millióval kevesebb a tavainál.

Az Európán kívüli világrészekben, melyek közül első sorban az amerikai Egyesült Államok és Súdán visznek lényeges szerepet a gabona-importra szoruló országok ellátásában, szintén gyengébb a termés-eredmény. Míg tehát ezen államok néhány évvel ezelőtti Angliát csaknem egészen ellátták hatalmas gabona-exportukkal, sőt kivitelükkel Németországig eljutottak, addig most maguk nagy részben importra szorulnak, és ez adja meg az impulsust arra nézve, hogy a megindult ármozgalom nem fog egyhamar letűnni a haj-

rendről és bizvást remélhetjük annak tartósságát. — Nem volt szükség tehát sem a kereskedőkkel való összejátszásra, sem a hivatalos adatok meghamisítására, az árak emelkedése a gyenge világtermés következtében mintegy önmagától keletkezett, s ha a természetből kifolyólag beállhat oly erőteljes áremelkedés, mint a lefolyt évben tapasztaltuk, akkor minden krajczárnyi emelkedés, melyet a buza elér, több hasznot hoz a közgazdasági élet összes tényezőinek, mint az agráriusok legszínesebb theoriái, melyek nem egyebek pusztán jel-szavaknál.

Mind a mellett el kell ismernünk, hogy az agráriusok valamely vivmányt mégis felmutathatnak: s ez a tőzsdereform eszméje, mely az ő agitációjuk nélkül aligha kerül ily hamar napirendre. Nem akarván félreértésnek helyt engedni: kijelentjük, hogy a tőzsdereformot mi is szükséges követelménynek tartottuk és így csak örömmel fogadtuk az ankétet, a melyet a kereskedelemügyi minister egybehívott s a melytől annál kedvezőbb eredményt várhatunk, mivel azon majdnem egyhangulag constatálták, hogy a tőzsdereformálása szükséges, a reform végrehajtására külön törvény hozandó, s a mezőgazdák is képviselve legyenek a tőzsdetanácsban. A kormány immár ébren és erőlesen működik a tőzsdei intézmény javításán, mely bár nehéz feladat, de a felek méltányosságával keresztül lesz vihető.

Az iszákosság ellen való küzdelem.

Szomorú tény, hogy hazánk a pálinka és egyéb szeszes italok gyárosainak s az iszákosoknak a hazája. Különösen népünk szegényebb osztályaira nézve áll ez. De el van terjedve a rut szokás nemzetünk minden rétegében. Meghajtunk alkoholt előtt: egy részük, mert abból él, másrészt, mert attól hal meg. Az alkohol viszi a vezérszerepet az alkotmányos életben, főszerepet játszván a nagy jelentőségű, józan nemzetek fiamnak való választási jog gyakorlásánál — az alkohol szítja a tömegek lázadásait, — ott van mindenütt ahol a félbevesztett emberi szenvedélyek molesztolják beönmagukon az isteni eredet bélyegét.

A szeszes italokban semmi tápláló anyag nincs, összes (kezdetbeli) hatásuk az, hogy jótékonyan csökkentik a zsír felbontását a testben. Ez a különben jelentéktelen jó hatás azonban csak annál veszedelmesebb zsírtelenedéseket okoz az iszákosoknál. Folytonos bálhurort idéz elő, megzavarja minden szervét az emberi testnek, tönkreteszi az idegrendszert; az érzékszervek, mint a látás, hallás megromlanak; s szellemi tehetségek meggyengülnek, s előttünk állanak az idült alkohol mérgezés szomorú alakjai, kik közt a halandóság ijesztően nagy, kiknek szervezete elvesztette minden ellentálló, képességét a betegségekkel szemben. És az erkölcsi veszteség, mit a részegeskedés okoz az által, hogy tönkreteszi a családi boldogságot, az anyagi jólétet s elősegíti a bűnt — kiszámíthatatlan nagy.

És ez erkölcsi és testi elfajulás oka legnagyobb részét kiváltképpen a pálinka ivás.

A társadalom legkomolyabb és eredményeiben legnagyobb horderejű feladata azon viszásságok elhá-

Ki sohsem lesz az anyósa. Épen azért dicsérheti bátran.

— És dicsérem is, lelkesülten és okkal. Mert miután óhajtasom nőül venni a leányt, — megnéztem az — anyját is.

— Ön nagyon circumspectus.

Lássá én nem voltam olyan elővigyázó, én nem is ismertem a feleségem anyját — és mégis boldogan éltem vele. Én nem is néztem sokat; láttam belőszerte és elvettem amugy huszárosan, eincz, czwei és fertig.

— És ez olyan könnyedén simán ment?

— Dehogy ment simán, ha könnyedén is. Tudja . . . elmondom önnek, hadd okuljon belőle maga is . . . tehát tudja, mikor én a Terkát először megláttam — a jégén tüstént — rögtön tisztában voltam vele, hogy ő vagy senki más. Nem is haboztam soká, hanem felszólitottam a kapitányomat, ki szintén kinn korcsolyázott, hogy mutasson be.

— De pajtás én nem ismerem azt a hölgyet szabadkozott a kapitány.

— De feljebbvalóm vagy és barátom tehát kötelességem segítségre lenni. Ha te, mint idősebb, engem bemutat, látni fogja ez a kedves teremts, hogy komoly férfival van dolga.

— A kapitányomnak végre is engednie kellett és egy félóra korcsolyázás nekem untig elég volt, hogy a Terkám szívét elhódítsam. Megkérdeztem; hogy

akar-e feleségem lenni és másnap már Bécsben voltam a kriegsministeriumban, hogy kieszközöljem a házassági engedélyt. A kauziót letehettam; szerencsére, mert Terka apja hivatalnok volt, amolyan magasabb rangú a kinek azouban alig volt nevezetesebb vagyona. Mikor Bécsből lejöttem elmentem egy bárra, a melyen Terka is jelen volt az apjával meg garde de-dáme-jával. És a Terkát egy párszor körülforgattam, elmondtam neki, mit végeztem Bécsben és visszavezettem női kíséremmel. Aztán felkerestem az apját, kit elszólítottam a tarokparti mellől, bemutatkoztam s előadtam kérésemet a leány kezét illetőleg.

De hadnagy uram szólta a Terka apja én még nem ismerem önt, csak nem ígérhetem önnek mindjárt az első pillanatban a leányomat.

Huszártiszt vagyok, a kauzióm megvan, különben a császár kabálját viselem s az elég garancziája becsületes voltomnak.

Kérem én nem kételkedem benne, de mégis . . . látogasson meg, kérem, és néhány hónap múlva . . .

Néhány hónap múlva? Hát olyan türelmesnek gondolja érzelmeimet Terka iránt? Hisz az nem is volna szerelem! Uram halgasson szavaimra. Most mindjárt kezdődik a négyes, a mit Terka kisasszony-nal kell tanczolnom, annak végével majd bátor leszek újra kérdezősködni: Igen vagy nem?

Avval szalutáltam és ott hagytam az öregtet. A négyes után újra felkerestem. Ő még mindig nem

gondolta meg magát, talán azért, mert tarokkpartnerjei nem hanyagta cserben. Mivel nem tudott határozott választ adni, azt mondtam neki, hogy hát csak kártyázzon nyugodtan tovább majd beköszöntök a házába. Az öreg visszaült az asztalhoz én pedig kocsiba ültem a Terka velem a somszédfaluba egyenesen a paphoz hajtottam. Ott is egy kis erélyes fellépésre volt szükség, de végre a lelkes összeadott. Mikor másnap Terkával az apjához beköszöntöttem, ez bizony belenyugodott házasságunkba.

— Ennek igazán örülök!

— Minek?

— Hogy a Terka apja oly könnyen belenyugodott a változhatatlanságba. Mest ilyformán reményem van, hogy ön is bele fog nyugodni, hogy azt a Terkát a ki szakasztott az anyja, az én Terkát apai házából megszórtottam és a nénémhez bíztam holyre kísérem, hol addig fog maradni, míg mi is elmehetünk a paphoz.

— !?! — De bizony nem fog maradni! A lakodalomra az én házamban is elég tág a hely. No so'se hittem volna, hogy ön — hogy te ilyen tiszról pattant legény vagy!

Ölelj meg kedves derék fiam! czupp, czupp.

